

IRAN UNITED STATES CLAIMS TRIBUNAL	دیوان دآوری دعاری
FILED - ثبت شد	
Date 25 AUG 1986	تاریخ ۲۵ / ۸ / ۱۳۶۵
No. 769	شماره ۷۶۹

پرونده شماره ۷۶۹

شعبه یک

حکم شماره ۷۶۹-۱ - ۲۴۹

لیتون سیستمز اینک (گایدنس اند کنترول سیستمز دیویژن)،
خواهان،

- و -

جمهوری اسلامی ایران،
نیروی هوایی جمهوری اسلامی ایران،

خوانندگان.

حکم

=====

حاضران :

آقای استوارت ا. بیکر،

از جانب خواهان :

آقای ادوارد جی. کرالند،

وکالی خواهان،

آقای ریموند دی. دوشل،

آقای مایکل دلبو، میوتک،
نمایندگان لیتون سیستمز اینک،

از جانب خوانندگان : آقای محمد کریم اشراق،
نماینده رابط جمهوری اسلامی ایران،
آقای سید خلیل خلیلیان،
مشاور حقوقی نماینده رابط،
آقای محسن آزاده،
دستیار نماینده رابط،
آقای عبدالحسین فاطمی،
وکیل نیروی هوایی،
آقای محمود امینی،
آقای حسین مهرانی،
نمایندگان فتنی نیروی هوایی،

سایر حاضران : آقای دانیل ام. پرایس،
قائم مقام نماینده رابط ایالات متحده امریکا.

اول - مقدمه

الف - گردش کار

در ۱۹ ژانویه ۱۹۸۲ (۲۹ دی ماه ۱۳۶۰) دادخواستی علیه جمهوری اسلامی ایران، نیروی هوایی آن و بانک ملی به ثبت رسید. نام خواهان در آن موقع "گایدنس اند کنترل سیستمز دیویژن آو لیتون سیستمز اینکورپوریتد" ذکر شده بود. همانطور که در هنگام برگزاری جلسه استماع اظهار شد، مبلغ ادعای مطروحه به انضمام بهره و هزینه ها در حال حاضر ۸۳/۲۴۰،۳۶۱ دلار است که حسب ادعا بابت قراردادهای سفارشات، و موافقت نامه‌های تعمیر منعقد شده بین گایدنس اند کنترل سیستمز دیویژن آو لیتون سیستمز اینکورپوریتد و نیروی هوایی جمهوری اسلامی ایران در مورد دستگاههای هدایت هواپیما لازم التادیه است. در اول فوریه ۱۹۸۳ (۱۲ بهمن ماه ۱۳۶۱)، نیروی هوایی جمهوری اسلامی ایران (نیروی هوایی ایران) لایحه دفاعیه و ادعای متقابلی به ثبت رساند. پس از تبادل لایحه دیگر، جلسه استماع مقدماتی در اول مه ۱۹۸۵ (۱۱ اردیبهشت ماه ۱۳۶۴) برگزار شد. متعاقب آن، دیوان طی دستور مورخ ۳۱ مه ۱۹۸۵ (۱۰ خرداد ماه ۱۳۶۴) نظر داد که لیتون سیستمز اینکورپوریتد ("لیتون") خواهان واقعی پرونده محسوب می شود.

خواهان ادعای مطروح علیه بانک ملی را مسترد داشت و طی دستور مورخ ۲۰ اکتبر ۱۹۸۵ (۲۸ مهر ماه ۱۳۶۴) دعوی مطروح علیه بانک مزبور مختومه اعلام گردید.

در ۹ آوریل ۱۹۸۶ (۲۰ فروردین ماه ۱۳۶۵) استماع شفاهی پرونده برگزار گردید. آقای ریچارد ام. ماسک به استناد اصلاحیه بند ۲ ماده ۱۳ قواعد دیوان و توافق دولتهای جمهوری اسلامی ایران و ایالات متحده امریکا در استماع پرونده و حکم صادره در پرونده

شرکت جست.

ب - واقعیات و اظهارات طرفین

لیتون دستگاههای هدایت هواپیما تولید می کند و محل کارش در وودلند هیلز ایالت کالیفرنیا قرار دارد. نامبرده مدعی است که در مفهوم بند ۱ ماده هفت بیانیه حل و فصل دعاوی تبعه ایالات متحده است، لیکن این ادعا مورد ایراد خوانندگان است. در ۲۹ سپتامبر ۱۹۷۳ (۷ مهر ماه ۱۳۵۲) لیتون قراردادی با نیروی هوایی شاهنشاهی ایران منعقد ساخت که طی آن قرار شد نامبرده دستگاههای اینترشال ال ان - ۳۳ هدایت هواپیما و خدمات پشتیبانی سیار، قطعات یدکی و لوازم و تجهیزات کمکی عرضه نماید. قرارداد مزبور به طور کامل اجرا شد و در سال ۱۹۷۶ خاتمه یافت. لیتون مدعی است که وی به تقاضای نیروی هوایی ایران، اما بدون عقد قرارداد جدیدی، بعد از اتمام قرارداد نیز عندالاقضا به عرضه تجهیزات و انجام تعمیرات ادامه می داد و صورتحسابهای وی بموقع پرداخت می شد. لیتون ادعا می نماید هنگامی که در فاصله بین آوریل ۱۹۷۶ و مارس ۱۹۷۷ قرارداد فروش تسلیحات خارجی ("قرارداد افام اس") بین نیروی هوایی ایران و دولت ایالات متحده منعقد شد، نامبرده براساس اطمینانهایی که راجع به پرداخت حق الزحمه داده شد، خدمات مهندسی محلی بیشتری برای نیروی هوایی انجام داد. از مارس ۱۹۷۷، دولت ایالات متحده لیتون را به عنوان پیمانکار جهت ادامه عرضه خدمات پشتیبانی محلی به نیروی هوایی به موجب قرارداد فروش تسلیحات خارجی لیتون استخدام نمود.

ادعا

ادعای لیتون به چهار دسته کلی تقسیم می شود: لوازم یدکی، تعمیرات و تعمیرات اساسی، خدمات فنی پشتیبانی صحرائی، و کتب و دستورالعملهای فنی.

یک (ادعا بابت لوازم یدکی

مبلغ ۱۰۲۰۵۱۲/۲۶ دلار بابت قطعات یدکی ادعا شده است. لیتون مدعی است که نامبرده با قبول سفارشات خرید صادره توسط نیروی هوایی ایران در ۲۶ ژانویه ۱۹۷۸ (۶ بهمن ماه ۱۳۵۶) تعدادی از قطعات مزبور را ساخت و آنها را به نحو مقتضی بازرسی کرد و در ۹ فوریه ۱۹۷۹ (۲۰ بهمن ماه ۱۳۵۷) تحت مانیفست شماره ۸۱۱۴ - ۵ T/N ۲۴ - ULF ۱۴۵ ۹۴ ۸۶ ارسال نمود. صورتحساب کالاها براساس قیمت‌های مندرج در پیش نویس موافقت نامه اساسی شماره ۹۱۸۱۱۴-۶ سفارشات تهیه شده بود. هر چند این سند مرکز به امضای نیروی هوایی ایران نرسیده، مع‌هذا طبق اظهار لیتون برای تعیین قیمت اقلام مختلفی که قبلاً تحویل شده و نیروی هوایی ایران تا پایان سال ۱۹۷۸ قیمت آنها را مرتباً پرداخته بود، مورد استفاده قرار می‌گرفت. نیروی هوایی به استناد عدم وجود مدرک کافی دال بر ارسال اقلام مورد بحث بهیچوجه خود را در قبال آنها مسئول نمی‌داند.

دو (ادعاهای مربوط به تعمیرات و تعمیرات اساسی

ادعای مربوط به تعمیرات و تعمیرات اساسی را می‌توان به دو قسمت عمده تقسیم کرد. قسمت اول به مبلغ ۱۶۰،۲۴۸ دلار بابت هزینه تعمیراتی است که لیتون، به تقاضای نیروی هوایی در مورد بعضی از اقلام تجهیزات اینترشال هدایت ال ان - ۳۳ انجام داده و صورتحساب آن بدو، در ۲۲ دسامبر ۱۹۷۸ (اول دی ماه ۱۳۵۷) صادر و آن اقلام در ۱۹ ژانویه ۱۹۷۹ (۲۹ دی ماه ۱۳۵۷) تحت مانیفست شماره ۱۴۵۹۴۸۰، ۸۱۱۴ - ۵ - ۱۹۷۹ - ۰۱ - ۹۴۸۰ عودت داده شده است. هزینه تعمیرات باز بر مبنای همان پیش نویس موافقت نامه اصلی سفارشات احتساب شده بود که بنا به ادعای لیتون در معاملات مشابه قبلی مورد استفاده هر دو طرف بوده است. نیروی هوایی ایران به مدارک مربوط به تعمیر یا عودت اقلام مورد بحث ابراد می‌گیرد.

قسمت دوم ادعا شامل دو بخش است. بخش اول به مبلغ ۸۳۱۰۰۲۲/۹۳ دلار بابت هزینه تعمیرات ۹۱ قلم از قطعات ال ان - ۳۳ است که لیتون مدعی است که علی رغم تکمیل ۹۰ درصد تعمیرات به علت قصور نیروی هوایی در پرداخت صورتحسابهای قبلی آنها را نزد خود نگهداشته است. نیروی هوایی می گوید مادام که لیتون، اقلام مورد بحث را به وی مسترد نکرده، حق ندارد چیزی دریافت کند. طرفین در مورد عودت دادن این تجهیزات هم عقیده‌اند، معذک در مورد طرق حصول این راه حل و به ویژه در این مورد که چه کسی مسئول اخذ پروانه صادراتی ایالات متحده است، اختلاف دارند.

در رابطه با بخش دوم این ادعا، لیتون طبق ماده ۲۰ قواعد دیوان، از دیوان اجازه خواسته است که دادخواستش را اصلاح نماید و هزینه های انبارداری این ۹۱ قلم را به نرخ ۳۷۵ دلار در ماه در آن بگنجاند و مادام که اقلام مزبور در انبار باشند هزینه انبارداری به آنها تعلق می گیرد. در نتیجه، مبلغ کلی که اکنون بابت تعمیرات و تعمیرات اساسی ادعا می شود به میزان هزینه هایی که خواهان در اثر نقض قرارداد توسط نیروی هوایی ایران آنها را تقبل نکرده، کاهش یافته است. نیروی هوایی ایراد می گیرد که هزینه های انبارداری از حبس غیرقانونی اجناس توسط لیتون ناشی شده و نمی توان گفت که ادعای مربوط به هزینه های انبارداری در ۱۹ ژانویه ۱۹۸۱ (۲۹ دی ماه ۱۳۵۹) یعنی تاریخ بیابیه حل و فصل دعاوی پایرجا بوده است.

سه) ادعای خدمات فنی پشتیبانی محلی

ادعای سوم بابت خدمات فنی پشتیبانی محلی و مبلغ آن ۲۶۴۰۹۴۲/۴۲ دلار است که لیتون مدعی است که آن خدمات را انجام داده است. لیتون اظهار می دارد که پس از انقضای قرارداد اولیه در مارس ۱۹۷۶، نیروی هوایی ایران شفاها* از وی درخواست کرد که همکاری پرسنل پشتیبانی محلی لیتون ادامه یابد و نامبرده نیز تا مارس ۱۹۷۷ به انجام این خدمات ادامه داد. از آن پس، این خدمات تابع قرارداد فروش تسلیحات خارجی گردید

که بین نیروی هوایی ایران و دولت ایالات متحده منعقد شد و به موجب آن لیتون به عنوان پیمانکار دولتی خدمات را عرضه می کرد. ادعای فعلی لیتون بابت مدت زمان بین دو قرارداد، برای ۳۹ نفر - ماه و ۸ نفر - روز است. مبلغ صورتحساب مبتنی بر همان نرخهایی است که در قرارداد فروش تسلیحات تعیین شده است. نیروی هوایی ایران متکر وجود قرارداد شفاهی جداگانه است و اظهار می دارد که اگر لیتون خدمات اضافی انجام داده باید برای دریافت حق الزحمه به دولت ایالات متحده رجوع کند.

چهار) ادعا بابت کتب و دستورالعملهای فنی

چهارمین قسمت ادعای لیتون مربوط به هزینه انواع دستورات عملی و نشریات فنی مصور قطعاتی است که وی در پاسخ به درخواست تلفنی نیروی هوایی ایران ارسال کرده است. نیروی هوایی ایران، بدو " به این ادعا معترض بود، لیکن اکنون قبول می کند که مبلغ ۲۲/۵۱۵ دلار مندرج در صورتحساب قابل پرداخت است.

ادعاهای متقابل

ادعاهای متقابل نیروی هوایی ایران را می توان کلاً به دو دسته تقسیم کرد: دسته اول بابت خسارات مربوط به کاهش قدرت عملیاتی نیروی هوایی ایران در اثر عزم کارشناسان لیتون است، دسته دوم مربوط به خسارات ناشی از قصور لیتون در عودت اقلام مختلفی است که نیروی هوایی ایران جهت تعمیر به وی ارسال کرده است.

یک) خسارات بابت کاهش قدرت عملیاتی

نیروی هوایی ایران استدلال می کند که در نتیجه معاودت ناگهانی کارشناسان فنی لیتون، نیروی هوایی به علت کمبود پرسنل مجرب قادر نبود از تجهیزاتش به نحو احسن استفاده

کند. این امر به نوبه خود بر قدرت عملیاتی نیروی هوایی اثر گذاشت. جزئیات ضوابطی که باید برای تعیین میزان خسارات اعمال شود، تشریح نشده است. نیروی هوایی خواستار غرامت "منصفانه" است. لیتون پاسخ می دهد که زمانی که کارشناسان وی ایران را ترک گفتند وی هیچگونه رابطه قراردادی با نیروی هوایی نداشت، بلکه طبق قراردادی که بموجب قرارداد فروش تسلیحات خارجی با دولت ایالات متحده داشت، کار می کرد.

دو) خسارات ناشی از قصور لیتون در عودت دادن اقلام مختلف

این ادعای متقابل را می توان به پنج مبحث جداگانه تسیم نمود:

الف) خسارتی به مبلغ ۱۵۰,۰۰۰,۰۰۰ دلار

نیروی هوایی ایران این مبلغ را بابت خسارت کاهش قدرت عملیاتی ناشی از منقضی شدن مهارتهای خلبانانش که معلول عودت ندادن پاره ای اقلام و تجهیزات توسط لیتون می باشد، مطالبه نموده است. لیتون منکر چنین مسئولیتی است.

ب) اعاده ۹۱ قلم از قطعات ال ان - ۳۳

این ادعا مربوط به اقلامی است که لیتون نزد خود نگاهداشته است (رجوع شود به بالا). نیروی هوایی همچنین متذکر شده که هزینه تهیه اقلام جانشینی که می بایست از منابع دیگر خریداری شود نیز، باید به وی پرداخت گردد. لیتون با عودت دادن قطعات به شرط پرداخت هزینه تعمیرات انجام شده موافق است. نامبرده منکر مسئولیت پایت هزینه اقلام جانشین است.

ج (اعاده ۳۴۴ قلم اجناس INS)

این ادعا مربوط به اقلامی است که نیروی هوایی ایران مدعی است طی سه محموله جهت تعمیر به لیتون فرستاده شده و هرگز برگشت داده نشده است. لیتون وصول چنین اقلامی را که بعضی از آنها جزو تولیدات لیتون نیست انکار می کند.

د (اعاده ۲۶ قلم اجناس INS)

این ادعا نیز مربوط است به اقلامی که نیروی هوایی مدعی است جهت تعمیر به لیتون ارسال کرده است. لیتون منکر وصول اقلام مزبور بوده و خاطر نشان می سازد که در فهرست اقلامی درج شده که لیتون آنها را تولید نمی کند.

هـ (اعاده ۱۰۷ قلم اجناس INS)

ادعای مزبور مربوط به محموله دیگری از قطعاتی است که حسب الادعا جهت تعمیر به لیتون فرستاده شده و عودت داده نشده است. لیتون اظهار می دارد که قطعات مزبور در اختیار وی نیست و استدلال می نماید که تاریخ لیستهای تسلیمی سالهای ۱۹۷۵ و ۱۹۷۶ است و نشان نمی دهد که آیا تعمیراتی در ایالات متحده انجام شده یا نشده است.

دوم - دلایل حکم

الف - موضوعات شکلی

لیتون اجازه خواسته است که ادعای خویش را اصلاح و هزینه های انبارداری ۹۱ قلم از تجهیزات ال ان - ۳۳ را که نگه داشته است، در آن بگنجانند. از نظر دیوان با چنین

اصلاحی هیچگونه لطمه ای متوجه خوانندگان نمی شود، و لذا به موجب ماده ۲۰ قواعد دیوان، به خواهان اجازه داده می شود که دادخواست خود را اصلاح نماید.

با تلاشهایی که هر دو طرف جهت تسلیم مدارک بعد از موعد مقرر به عمل آوردند، مساله دیگری مطرح گردید. در جلسه استماع، لیتون سندی تسلیم کرد که در آن ادعای خواهان بابت هزینههای دادرسی و حق الوکاله به روز شده بود. نظر به طبیعت این نوع اطلاعات، رویه دیوان در گذشته این بوده که چنین اسنادی را جهت ثبت بپذیرد و دلیلی وجود ندارد که چنین روشی در اینجا اتخاذ نگردد. همین مطلب در مورد سه صفحه سندی که به عنوان مدرک اثبات توسط نیروی هوایی تسلیم شده، صادق است. این سند نوع مبادلاتی را نشان می دهد که مبنای ادعاها بوده و در اسناد ثبت شده قبلی مورد اشاره قرار گرفته است.

اما، در مورد دو سند دیگری که نیروی هوایی تسلیم کرده، ملاحظات متفاوتی صادق است. سند اول عبارت از یک مجلد مدرک است که در ۱۹ مارس ۱۹۸۶ (۲۸ اسفند ۱۳۶۴) در تایید ادعاهای متقابل نیروی هوایی به ثبت رسیده است. متعاقب این مجلد در تاریخ ۸ آوریل ۱۹۸۶ (۱۹ فروردین ماه ۱۳۶۵) سند دیگری حاوی ترجمه دو فقره از ضمایم آن تسلیم شده است. دیوان مهلت ثبت مدارک مزبور را قبلاً تا ۱۲ دسامبر ۱۹۸۵ (۲۱ آذر ماه ۱۳۶۴) تمدید و خاطر نشان کرده بود که با توجه به تاریخ مقرر برای جلسه استماع، مهلت داده شده دیگر تمدید نخواهد شد. این تصمیم دقیقاً به آن منظور اتخاذ شده بود که اگر در اثر تسلیم مجلد حجیمی از مدارک در تاریخی بسیار نزدیک به تاریخ برگزاری استماع تهیه پاسخ مقتضی امکان پذیر نباشد، به طرف مقابل لطمه ای وارد نشود. از اینرو، اکنون نمی توان مدارک مورد بحث را پذیرفت.

طبق رویه دیوان ادعاهای مختلف لیتون را می توان یک کاسه کرد تا به ۲۵۰,۰۰۰ دلار بالغ و طبق بند ۳ ماده سه بیاتیه حل و فصل دعاوی قابل طرح گردد.

ب - صلاحیت

تنها مسایل صلاحیتی مطروح در پرونده حاضر اینست که آیا لیتون دیوان را قانع ساخته است که در مفهوم بند ۱ ماده هفت بیانه حل و فصل دعاوی تبعه ایالات متحده محسوب می‌شود یا خیر. و آیا دیوان صلاحیت رسیدگی نسبت به برخی ادعاهای هزینه های انبارداری را دارد یا خیر؟ مدارکی تسلیم شده که ثابت می کند لیتون در کلیه مواقع ذریط، شرکت تابعه تماما " متعلق به لیتون اینداستریز اینک، بوده و هست و شرکت اخیرالذکر شرکتی است که در ایالت دله ور تاسیس یافته و بیش از ۵۰ درصد سهام لیتون اینداستریز اینک متعلق به اتباع ایالات متحده بوده است. نیروی هوایی ایران در طول رسیدگها به کامل بودن وصحت و اعتبار بعضی گواهی نامه های مربوط به شرکت که توسط لیتون تسلیم گردیده، ایراد گرفت. در پاسخ به دستور دیوان، لیتون اصل این مدارک را جهت بررسی توسط نیروی هوایی در طی جلسه استماع حاضر نمود، لیکن خواندگان از بررسی مدارک خودداری ورزیدند. دیوان داوری خود متقاعد شده است که لیتون طبق مدارک پلامعارضی که تسلیم کرده، تبعه ایالات متحده است.

با توجه به نتیجه گیریهای دیوان در مورد ادعاهای هزینه های انبارداری، نیازی به رسیدگی به موضوعات صلاحیتی ناشی از این ادعاها نیست.

ج - ماهیت دعاوی

یک) ادعای قطعات پدکی

لیتون سفارشات خریدی را که ثابت می کند قطعات مورد بحث توسط نیروی هوایی سفارش شده، تسلیم کرده نیروی هوایی نیز نه منکر این امر شده و نه به قیمتهایی که لیتون حساب کرده، ایراد گرفته است. تنها مساله‌ای که نیروی هوایی مطرح ساخته کفایت اسناد و

مدارکی است که لیتون برای اثبات ارسال کالاها مورد استناد قرار داده است. دیوان داوری پس از بررسی بارنامه‌هایی که ثابت می‌کنند اقلام مورد بحث به بهرینگ اینترنشنال اینک، نماینده حمل و نقل نیروی هوایی تحویل شده و سوگند نامه های کارکنان لیتون و بهرینگ نیز موید آنست، در تردید نیروی هوایی در این باره سهیم نیست. هم‌طور، لیتون مدارکی حاکی از آن ارائه نموده که صورتحساب اجناس ارسال گردیده و نیز تقاضاهای کتبی که متعاقباً جهت پرداخت ارسال شده در آلموقع مورد ایراد و اعتراض نیروی هوایی قرار نگرفته است. با توجه به مراتب پیش گفته، لیتون حق دارد مبلغ ۱۰۲،۵۱۲/۲۶ دلار را وصول نماید. دیوان داوری براین نظر است که لیتون حق دارد بهره این مبلغ را نیز از ۹ آوریل ۱۹۷۹ (۲۰ فروردین ماه ۱۳۵۸) یعنی سه ماه پس از تاریخ ارسال صورتحسابها، که به نظر می‌رسد مبین مدت متوسط مورد عمل طرفین در پرداخت بوده، دریافت نماید.

دو) ادعای تعمیرات و تعمیرات اساسی

قیمت اول این ادعا مربوط به صورتحسابهایی به مبلغ ۱۶۰،۲۴۸ دلار بابت تعمیر بعضی از قطعات ال ان - ۳۳ توسط لیتون و عودت آن به نیروی هوایی است. در اینجا نیز لیتون اسناد و مدارک مشروحی ارائه نموده دال بر اینکه قطعات را تعمیر کرده و به نیروی هوایی پس فرستاده، قیمت صورتحسابها با روال قبلی طرفین منطبق بوده، و نیروی هوایی در آن موقع به صورتحسابها و مدارک پرداخت ایرادی نگرفته است. دفاع نیروی هوایی در برابر این ادعا بسیار کلی است و در تایید آن هیچگونه سند و مدرکی که احیاناً مدارک تسلیمی لیتون را رد کند، وجود ندارد. لذا، دیوان مبلغ ادعای حاضر را به نفع لیتون در حکم منظور می‌کند. در اینجا نیز، بهره این مبلغ از تاریخ ۲۲ مارس ۱۹۷۹ (۲ فروردین ماه ۱۳۵۸) بر همان اساس مندرج در بند (یک) چ فصل دوم بالا در حکم منظور می‌شود.

ادعای مبلغ ۸۳۱،۰۲۲/۹۳ دلار مربوط است به هزینه تعمیر و هزینه انبارداری ۹۱ قلم

قطعه‌ای که لیتون عودت نداده است. (۱) "ترتیب موقت" مورد توافق طرفین در مورد تعمیرات که ناظر بر "پرداخت فوری" بوده در نامه مورخ ۷ ژانویه ۱۹۷۷ (۱۷ دی ماه ۱۳۵۶) آقای ریموند دوشل، مدیر برنامه های لیتون در خاور میانه به آقای خاتمی درج گردیده است. طرز عمل چنین بوده که لیتون اقلام ارسالی نیروی هوایی را تعمیر می‌کرد و آنها را به نیروی هوایی عودت می‌داد و صورتحساب آنها به هیئت خرید نیروی هوایی در نیویورک ارسال می‌داشت و نیروی هوایی ظرف ۳۰ روز پس از تحویل صورتحساب را پرداخت می‌کرد. تاخیر در پرداخت از سال ۱۹۷۸ شروع شد.

پس از مراجعه آقای دوشل به دفتر خرید نیروی هوایی در ۸ ژانویه ۱۹۷۹ (۱۸ دی ماه ۱۳۵۷) صورتحسابهای معوق پرداخت گردید. آقای دوشل می‌گوید که در آن موقع وی شخصا صورتحساب محموله ای را که در ۵ ژانویه (۱۵ دی ماه) ارسال شده بود، تحویل و به سرهنگ خاتمی توضیح داد که ارسال محموله بعدی اقلام تعمیر شده منوط به دریافت فوری مبلغ صورتحساب خواهد بود. بدینسان به نیروی هوایی اطلاع داده شده بود که لیتون برآنست که با توجه به تغییر اوضاع ترتیب ارسال محموله ها را تغییر دهد.

در ۸ ژانویه ۱۹۷۹ (۱۸ دی ماه ۱۳۵۷) که نیروی هوایی هیچگونه بدهی معوقه بابت اقلام تعمیر شده نداشت، ضروری ترین اقلام تعمیر شده‌ای که در اختیار لیتون بود، ارسال شد. گرچه تا آن موقع لیتون تعمیر قریب دو سوم اقلام را که حدود ۶۱۷،۵۲۰ دلار حق‌الزحمه داشت، انجام داده بود، با اینحال یک تصمیم تجاری دائر بر عدم ارسال بقیه اقلام اتخاذ کرد تا در برابر آنچه که ریسک عدم پرداخت ناشی از آشوبهای انقلابی تلقی می‌کرد، حائلی داشته باشد. بنا به اظهار (لیتون) چنانچه پرداخت تا ۹ فوریه ۱۹۷۹ (۲۰ بهمن ماه ۱۳۵۷) یعنی ظرف مدت معمول سی روزه انجام می‌گرفت، بقیه اجناس حمل می‌گردید. لکن، با اینکه نیروی هوایی نسبت به صورتحساب اعتراضی نکرد، وجهی هم در ظرف سی روز دریافت نشد.

(۱) هر دو طرف در رابطه با این بخش از ادعا به ۹۱ قلم قطعه اشاره کرده‌اند. معذک، از اسناد و مدارک تسلیمی توسط لیتون چنین برمی‌آید که نیروی هوایی ۶ قلم دیگر جهت تعمیر ارسال کرده است. لیتون این قطعات را تعمیر کرد و آنها را به انضمام ۹۱ قطعه اولیه نزد خود نگهداشت و در محاسبه ادعای خویش بابت هزینه‌های تعمیر آنها را منظور نموده است.

در مواردی که قرارداد کتبی رسمی وجود نداشته باشد، تعهدات متقابل طرفین باید عمدتاً با توجه به نحوه معاملات گذشته آنان تعیین شود. این امر قهراً مستلزم نوعی انعطاف پذیری، به ویژه در زمانی بود که روش عادی معاملات به طریقی مختل گردیده یا تغییر یافته بود. با توجه به طبیعت انعطاف پذیر روش طرفین و تحول انقلابی اوضاع که معاملات در جریان آن انجام می شد، دیوان بر این عقیده است که نیروی هوایی با عدم پرداخت صورتحساب در فوریه ۱۹۷۹ تعهداتش را نقض نکرده است. همینطور تصمیم لیتون مبتنی بر ارسال فقط بخشی از ارقام در ژانویه ۱۹۷۹ را نیز نقض تعهد تلقی نمی کند. به عکس، تصمیم مزبور واکنشی معقول و متناسب در برابر آن اوضاع محسوب می شد و اصل این خط مشی به نیروی هوایی اطلاع داده شده بود. در آن شرایط لیتون محق بود که پیش از ارسال اجناس در مورد پرداخت صورتحسابهای آتی اطمینان حاصل کند.

در ۶ ژوئیه ۱۹۷۹ (۱۵ تیر ماه ۱۳۵۸) لیتون صورتحسابی بابت ارقام تعمیر شده، فرستاد و اعلام کرد که اگر صورتحساب پرداخت شود، وی آماده است که ۵۰ درصد ارقام مزبور را ارسال دارد، اما پاسخی به آن دریافت نکرد. دیوان داوری خاطر نشان می سازد اگر با دریافت این صورتحساب وجه آن پرداخت می شد و لیتون ارقام مورد بحث را به بهرینگ تحویل می داد، بعید بود که در اخذ پروانه صدور یعنی کاری که معمولاً توسط خود نیروی هوایی انجام می گرفت، اشکالاتی بروز نماید. بنابراین، مشکلات بعدی مربوط به این امر را نمی توان به لیتون نسبت داد.

این سؤال مطرح می شود که بابت تعمیراتی که لیتون در مورد ۹۱ قلم قطعات نگاهداری شده، انجام داده اکنون چه مبلغی باید در حکم منظور گردد. با احراز این مطلب که نقض تعهدی از هیچ یک از طرفین صورت نگرفته، لذا محاسبه باید بر مبنای اجرت معقولی برای کاری که واقعاً انجام شده، صورت گیرد و نباید از فرمولی مبتنی بر کل قیمت تعمیر منهای هزینه های انجام نشده، که فقط به عنوان ضابطه خسارت مناسب است، استفاده شود. بدین طریق، طبق برآورد دیوان، لیتون حق دارد مبلغ ۶۱۷،۵۲۰ دلار بابت تعمیرات

انجام شده دریافت کند. در رابطه با بقیه ارقام، لیتون همچنان تا اواسط ماه مه مشغول کار تعمیر آنها بود. معذک، با توجه به اینکه تا تاریخ ۹ فوریه (۲۰ بهمن ماه) وجهی پرداخت نشده بود، ادامه تعمیرات توسط لیتون عمل معقولی نبوده بلکه متوقف ساختن کار در آن تاریخ با منطق مستتر در خط مشی انتخابی وی در توقف کارها، سازگارتر بود. از اینرو، دیوان ترجیح می دهد مبلغی متناسب با میزان کار انجام شده تا ۹ فوریه ۱۹۷۹ (۲۰ بهمن ماه ۱۳۵۷) به نفع لیتون در حکم منظور کند. پس از کسر رقم ۶۱۷۰۵۲۰ دلار بابت تعمیرات انجام شده، مابقی مبلغ مورد ادعا ۲۱۳۰۵۰۲/۹۳ دلار است. این مبلغ شامل ارقام زیر است: ۱۲۱،۶۹۰/۹۳ دلار بابت دستمزد و هزینه لوازم مصرف شده تا ۱۵ مه ۱۹۷۹ (۲۵ اردیبهشت ماه ۱۳۵۸)، یعنی تاریخ توقف کار و ۹۱۰۸۱۲ دلار بابت سود براساس ۲۵ درصد قیمت صورتحساب شده، با این فرض که اگر تعمیر ارقام تجهیزات فیوژن که بهنگام توقف کار در دست تعمیر بودند، تکمیل می گردید، این سود عاید لیتون می شد. دستمزد و هزینه لوازم مربوط به مدت بین ۹ ژانویه تا ۹ فوریه ۱۹۷۹ (۱۹ دی ماه تا ۲۰ بهمن ماه ۱۳۵۷) به نسبت $\frac{۳۲}{۱۲۷}$ به انضمام سود متعلقه ۴۰،۸۸۲/۸۶ دلار است. لذا، کل مبلغ مورد حکم برای این ادعا ۶۵۸،۴۰۲/۸۶ دلار می باشد. از آنجا که اولین تقاضای رسمی جهت پرداخت حق الزحمه کامل تعمیرات در نامه مورخ ۱۱ نوامبر ۱۹۸۰ (۲۰ آبان ماه ۱۳۵۹) لیتون به عمل آمده، لذا بهره از آن تاریخ تعلق می گیرد.

به همین نحو، با توجه به نتیجه گیریهای دیوان مبنی بر اینکه نیروی هوایی در زمانی که لیتون تصمیم به نگهداری کالاها گرفت تعهد خود را نقض نکرده بود، بنابراین اکنون نمی توان نیروی هوایی را مسئول هزینه های ابقارداری شناخت. فقط پس از عدم پرداخت صورتحساب ژوئیه ۱۹۷۹ است که می توان گفت نیروی هوایی در رابطه با ارقام نگهداشته شده تعهدش را نقض کرده است. بنابراین، این بخش از ادعای لیتون رد می شود.

حکم به پرداخت مبلغ ۶۵۸،۴۰۲/۸۶ دلار بابت این ارقام با این شرط صادر می شود که لیتون ارقام فوق را به نیروی هوایی عودت دهد و این نتیجه ای است که هر دو طرف به

حصول آن ابراز تمایل کرده اند. دیوان اطلاع حاصل کرده که در تاریخ حکم حاضر لیتون پروانه معتبر وزارت خزانه داری را جهت انتقال ۹۷ قلم از تجهیزات به انبار ویکتوری وان کوریوریشن در شهر استرلینگ ایالت ویرجینای ایالات متحده یعنی تسهیلاتی که هم اکنون نیروی هوایی ایران از آن استفاده می کند، در اختیار دارد. لذا، ابلاغ پرداخت این بخش از حکم به کارگزار امالی منوط به آنست که دیوان تاییدیه ای حاکی از آن دریافت نماید که لیتون ۹۷ قلم یاد شده را به انبار مزبور یا محل مناسب دیگری تحویل داده است. بدین طریق، لیتون تعهداتش را در این مورد ایفاء خواهد کرد. از آن به بعد، مسئولیت اخذ پروانه صدور لازم، همانطور که در مبادلات گذشته طرفین معمول بوده، با نیروی هوایی خواهد بود.

سه) ادعا بابت خدمات پشتیبانی فنی محلی

ادعای لیتون در این مورد با کسر ۳۶ نفر - ماه پشتیبانی فنی عرضه شده توسط کارکنان خدمات محلی وی طبق قرارداد اولیه خواهان با نیروی هوایی ایران، از جمع کل خدمات مورد ادعا تا ۲۱ مارس ۱۹۷۷ (اول فرودین ماه ۱۳۵۶)، یعنی تاریخ شروع اجرای قرارداد فروش تسلیحات خارجی بین نیروی هوایی ایران و دولت ایالات متحده حاصل شده است. در این تاریخ قرارداد فروش تسلیحات خارجی چالشین قرارداد اولیه فوق الذکر گردید. مائده عبارتست از ۳۹ نفر- ماه و ۸ نفر- روز که بابت آن لیتون ۲۶۴،۹۴۲/۴۲ دلار مطالبه می کند. با اینکه نیروی هوایی از انجام این خدمات توسط لیتون اطلاع کاملی داشت، مع الوصف، مبنای مورد قبول نیروی هوایی برای انجام خدمات مزبور روشن نیست. هیچ دلیلی حاکی از اینکه نیروی هوایی پرداخت حق الزحمه این قبیل کارهای اضافی به لیتون را به نرخهایی پذیرفته است که بعداً تحت قرارداد فروش تسلیحات خارجی مورد استفاده قرار گرفت، در دست نیست. به عکس، به نظر می رسد که لیتون انتظار داشته که دستمزد این کار را طی قراردادی که انتظار میرفت بین دولت ایالات متحده و نیروی هوایی منعقد شود وصول نماید.

عدم ذکر ادعای مربوط این خدمات در مکاتبات بعدی بین لیتون و نیروی هوایی، به ویژه عدم ذکر آن در نامه مورخ ۱۱ نوامبر ۱۹۸۰ (۲۰ آبان ماه ۱۳۵۹) ارسالی به نیروی هوایی که حاوی شرح کلیه حسابهای معوقه است، موعید این نظر است. قرارداد فروش تسلیحات خارجی که در سپتامبر ۱۹۷۷ امضاء گردید هیچگونه شرطی مبنی بر عطف به ماسبق شدن پرداختها وجود ندارد. بدین ترتیب لیتون حق الزحمه ای دریافت نکرد، لیکن ظاهراً در صدد برنیآمد که در آئینگام حساب مزبور را مستقیماً با نیروی هوایی تسویه کند.

بنابراین، به نظر می آید که منظور مشترک طرفین این بوده که این قبیل خدمات اضافی مورد نیاز نیروی هوایی در فاصله زمانی بین دو قرارداد را لیتون بر مبنای تبلیغ کار خود با این تفاهم عرضه نماید که هزینه آن در قراردادهای اف ام اس جانشین قرار اولیه به طریقی جبران خواهد شد. صرفنظر از عدم قطعیتی که ذاتی چنین ترتیباتی است، به نظر می رسد که در مجموع پرداخت توسط نیروی هوایی جزئی از آن ترتیبات نبوده است.

از اینرو، دیوان براین نظر است که اکنون نباید نیروی هوایی بابت هزینه این قبیل خدمات مسئول شناخته شود و لذا، ادعای مربوط به خدمات مزبور رد می شود.

چهار) ادعای کتب و دستورات عملهای فنی

ادعای لیتون به مبلغ ۲۰۵۱۵/۲۲ دلار در این خصوص، مورد قبول نیروی هوایی است و از اینرو رقم مزبور در کل مبلغ حکم، همراه با بهره متعلقه از تاریخ ۲۹ اکتبر ۱۹۷۹ (۷ آبان ماه ۱۳۵۸) یعنی سه ماه پس از ارسال اولین صورتحساب، منظور شده است.

ادعاهای متقابل

یک (خسارت کاهش قدرت عملیاتی

نیروی هوایی نتوانسته است در تایید این ادعای متقابل ادله و مدارک کافی، خواه دال بر مسئولیت لیتون و خواه حاکی از هرگونه زیان وارده ارائه دهد. از این رو ادعا مردود شناخته می‌شود.

دو (خسارات ناشی از قصور لیتون در عودت دادن اقلام ارسالی جهت تعمیر

در رابطه با ۹۱ قلم قطعات ال ان - ۳۳ که موضوع ادعای تعمیرات و تعمیر اساسی توسط لیتون است، دیوان داوری نتیجه گرفته است که در آن اوضاع و احوال اقدام لیتون در عودت ندادن این اقلام تا حصول اطمینان از پرداخت صورتحساب (رجوع شود به بالا)، موجه بوده است. چنانچه نیروی هوایی ظرف مدت معقولی پس از دریافت صورتحساب مورخ ۳ ژوئیه ۱۹۷۹ (۱۲ تیر ماه ۱۳۵۸) آنرا پرداخت می‌کرد، بعید بود که در اخذ پروانه صدور در آن موقع با مشکلی مواجه گردد. بنابراین، لیتون را نمی‌توان بابت افزایش بعدی محدودیتها در این زمینه و یا هزینه تهیه اقلام جانشین مسئول شناخت.

در رابطه با سه محموله دیگر به ترتیب شامل ۳۴۴ قلم، ۲۶ قلم و ۱۰۷ قلم که نیروی هوایی بابت آنها ادعاهای متقابلی طرح کرده است، مدارک کافی حاکی از آن وجود ندارد که چنین تجهیزاتی اساساً جهت تعمیر به لیتون فرستاده شده باشد. لذا، این ادعای متقابل نیز باید مردود شناخته شود.

د - بهره

دیوان داوری نرخ بهره جاری را که طبق اصول مندرج در حکم شماره ۱-۶۴-۱۸۰ (۲۷

ژوئن ۱۹۸۵/۶ تیر ماه ۱۳۶۴) صادره در پرونده سیلوانیا تکنیکال سیستمز اینک و دولت جمهوری اسلامی ایران تعیین شده، به کار می برد. نرخ که در تاریخ این حکم باید مورد استفاده قرار گیرد، ۱۱ درصد در سال است.

ه - هزینه ها

لیتوں کلا* ۱۰/۴۹۶/۱۶۸ دلار بابت هزینه های داوری مطالبه کرده است. با توجه به اینکه لیتوں فقط در بخشی از ادعایش توفیق یافته و نیز با توجه به اصل منصفانه بودن بهره که شعبه حاضر در حکم صادره در پرونده سیلوانیا تکنیکال سیستمز اینک و دولت جمهوری اسلامی ایران، بالا، پذیرفته و در پرونده های بعدی اعمال کرده است، دیوان حکم به پرداخت مبلغ ۳۰،۰۰۰ دلار بابت هزینه ها را مناسب می داند.

سوم - حکم

بنا به دلایل پیش گفته،

دیوان به شرح زیر حکم صادر می کند:

یک) خوانده نیروی هوایی جمهوری اسلامی ایران متعهد است مبلغ نصد و بیست و سه هزار و ششصد و هفتاد و هشت دلار و سی و چهار سنت (۳۴/۶۷۸/۹۲۳ دلار امریکا) باضافه بهره ساده به نرخ ۱۱ درصد در سال (برمبنای ۳۶۵ روز) نسبت به مبلغ ۲۶/۱۰۲۰۵۱۲ دلار از تاریخ ۹ آوریل ۱۹۷۹ (۲۰ فروردین ماه ۱۳۵۸)، نسبت به مبلغ -/۱۶۰،۲۴۸ دلار از تاریخ ۲۲ مارس ۱۹۷۹ (۲ فروردین ماه ۱۳۵۸)، نسبت به مبلغ ۲۲/۲،۵۱۵ دلار از تاریخ ۲۹ اکتبر ۱۹۷۹ (۷ آبان ماه ۱۳۵۸) لغایت تاریخی که کارگزار امانی دستور پرداخت از حساب تضمینی را به

بانک امین صادر کند، به اضافه بهره ساده به نرخ ۱۱ درصد در سال (برمبنای ۳۶۵ روز) نسبت به مبلغ ۶۵۸۰۴۰۲/۸۶ دلار از تاریخ ۱۱ نوامبر ۱۹۸۰ (۲۰ آبان ماه ۱۳۵۹) لغایت تاریخ حکم حاضر، به اضافه هزینه های داوری به مبلغ ۳۰۰۰۰۰ دلار به خواهان لیتون سیستمز اینک (گایدنس اند کنترل سیستمز دیویژن) بپردازد. تعهد مزبور یا پرداخت از محل حساب تضمینی مفتوح طبق بند هفت بیانیه مورخ ۱۹ ژانویه ۱۹۸۱ (۲۹ دی ماه ۱۳۵۹) دولت جمهوری دموکراتیک و مردمی الجزایر اسقاط خواهد شد.

(دو) به خواهان لیتون سیستمز اینک (گایدنس اند کنترل سیستمز دیویژن) دستور داده می شود که ۹۷ قلم تجهیزات هدایت اینرشال ال ان ۳۳ متعلق به نیروی هوایی جمهوری اسلامی ایران را، که در حال حاضر در اختیار خواهان بوده و مشخصات آن در فهرست مندرج در پیوست الف نامه مورخ ۱۱ نوامبر ۱۹۸۰ (۲۰ آبان ماه ۱۳۵۹) خواهان به خوانده، ذکر شده و نیز شش قلم تجهیزات دیگر مندرج در پیوست ۲ منضم به شهادتنامه شارون ترین که در ۲۰ اوت ۱۹۸۵ (۲۹ مرداد ماه ۱۳۶۴) در این پرونده ثبت شده، به انبار ویکتوری وان کورپوریشن در شهر استرلینگ ایالت ویرجینیا، یا هر انبار دیگری که جهت استفاده جمهوری اسلامی ایران تعیین شده، تحویل دهد.

(سه) مایقی ادعاها و ادعاهای متقابل نیروی هوایی جمهوری اسلامی ایران رد می شوند.

(چهار) حکم حاضر جهت ابلاغ به کارگزار امانی برای پرداخت مبلغ ۲۶۵۰۲۷۵/۴۸ دلار امریکا به ریاست دیوان تسلیم می شود. ابلاغ در مورد ۶۵۸۰۴۰۲/۸۶ دلار بقیه پس از آنکه تاییدیه یکی از طرفین مبنی بر تحویل ارقام مورد اشاره در پاراگراف (دو) بالا به دیوان واصل گردد، انجام خواهد گرفت.

لاهور، به تاریخ ۲۲ اوت ۱۹۸۶ برابر با ۳۱ مرداد ماه ۱۳۶۵

Spidehina

کارل - هاینس بوکشتگیل

رئیس شعبه یک

به نام خدا

Rudolf Masl

ریچارد ام. ماسک

نظر موافق. هر چند اینجانب
لزوماً "با تمام فرضیه‌ها و ارقام
موافق نیستم، مع الوصف
برای اینکه اکثریت حاصل
شود با حکم موافقت می‌کنم.

مصطفوی

محسن مصطفوی

موافق با قسمتی از حکم
و مخالف با قسمتی دیگر

آ. ن / ج. ح